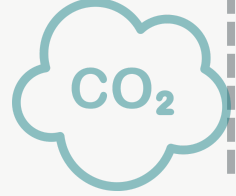


AB SINIRDA KARBON DÜZENLEME MEKANİZMASI: Yükümlülükler, Riskler ve Fırsatlar



ALTUĞ KARATAŞ- VAT Enerji/ Ecologica Genel Müdür

SKDM ÜRETİCİ TARAFINDAN NASIL OKUNMALI?



“Bu bir çevre düzenlemesi değil, bir ticaret ve rekabet düzenlemesi.”

Avrupa’nın amacı;

➤ Emisyonları sınırdan yönetmek

Doğrudan kapsamdaki sektörler

- Demir – çelik
- Alüminyum
- Çimento
- Gübre
- Elektrik
- Hidrojen



Etkilenen ise sadece ihracatçı değil tedarik zinciri, yan sanayi, OSB’ler...

Tablo 1. Türkiye’nin 2025 Yılı İhracatında İlk 20 Ülke (Milyon ABD Doları)

	Ülke	Kümülatif	% Pay
1.	Almanya	19.835	8,36
2.	Birleşik Krallık	14.178	5,97
3.	ABD	13.163	5,55
4.	İtalya	12.358	5,21
5.	Fransa	10.475	4,41
6.	Irak	10.350	4,36
7.	İspanya	10.139	4,27
8.	Romanya	7.905	3,33
9.	Hollanda	7.174	3,02
10.	BAE	6.827	2,88
11.	Polonya	6.221	2,62
12.	Rusya Federasyonu	5.941	2,50
13.	Belçika	4.766	2,01
14.	Bulgaristan	4.699	1,98
15.	Fas	3.910	1,65
16.	Yunanistan	3.473	1,46
17.	Ukrayna	3.418	1,44
18.	Mısır	3.340	1,41
19.	Slovenya	3.193	1,34
20.	Suudi Arabistan	3.150	1,33
	İlk 20 Ülke Toplam	154.515	65,09
	GENEL TOPLAM	237.371	100,00

Kaynak: TİM

“Türkiye gerçeği; AB, Türkiye’nin 1 numaralı ihracat pazarı”

ÜRETİCİ AÇISINDAN OLUŞABİLECEK RİSKLER

“Karbonunu yönetemeyen kârlılığını da müşteriye de kaybediyor”



Risk, hazırlıksız yakalanıldığında büyür.

Ticari Riskler

- Fiyat dengesi bozulur: Karbon maliyetleri de fiyata yansıtılır.
- Müşteri seçimi değişir: AB alıcısı tarafından düşük karbonlu ürün ve net veri talep edilir.
- Sipariş kaybı yaşanır: Veri veremeyen tedarikçi listeden çıkarılır.

Finansal Riskler

- Gizli vergi etkisi oluşur: Karbon bedeli satışta görünmez bir kesinti yaratır.
- Uyum yatırımı bütçe ister: Ölçüm–raporlama altyapısı ve proses iyileştirmeleri için ek maliyetler oluşabilir.
- Gecikme daha maliyetli olabilir: Son dakika uyum, hızlı yatırım ve yüksek birim maliyet riski oluşturabilir.

Stratejik Riskler

- Pazar erişimi zayıflayabilir: Geç aksiyon nedeniyle müşteri şartnamelerine uyum gecikebilir; ihalelerde/tedarik zincirinde tercih dışı kalınabilir.
- Panik yatırım yapılabilir: Panik yatırım ile yanlış teknolojiye para bağlanabilir.

ÜRETİCİ AÇISINDAN OLUŞABİLECEK FIRSATLAR

“SKDM’ye uyum sağlayan sanayici, sadece ceza ödeme riskini azaltmaz; maliyetini düşürüp rekabetini büyütür.”



Hazırlıklı olanın maliyeti yönetilir, rekabet gücü artar.

Rekabet Fırsatları

- Erken uyum avantaj sağlar: AB pazarında tercih edilen tedarikçi konumu güçlenir.
- Yeşil üretici algısı güçlenir: Müşteri güveni ve sadakati artar.
- Yeni pazar/ihale erişimi artar: Düşük karbon kriteri aranan alım ve ihalelerde avantaj oluşur.

Maliyet Fırsatları

- Verimlilik çift kazanç sağlar: Emisyon azalır, enerji tüketimi ve üretim maliyeti düşer.
- SKDM dönüşümü disiplin kazandırır: Uyum yatırımları ertelenmez; planlı devreye alma ile toplam maliyet optimize edilir.

Finansman Fırsatları

- Finansmana erişim avantajı oluşur: Güçlü emisyon verisi ve azaltım planı ile kredi erişimi ve koşulları iyileştirilebilir.
- Yeşil finansman seçenekleri artar: Sürdürülebilirlik bağlantılı kredi/teşvik mekanizmalarına uygunluk güçlenir.
- Risk primi düşürülebilir: Şeffaf raporlama ve yol haritası, yatırımcı/kredi risk algısını iyileştirebilir.



Büyük Ölçekliler- Öncü Dönüşümcüler

- Süreci erken okuyan ve riskleri önceden analiz eden yapıdadır.
- Kurumsal karbon yönetim sistemini oluşturmuş durumdadır.
- Uyum yatırımlarını planlı şekilde devreye almaktadır.
- Rekabeti sadece korumaz, yeniden pozisyonlar.



Orta Ölçekliler- Uyum Arayışındakiler

- Düzenlemelerin farkındadır.
- Dönüşüm ihtiyacını kabul etmiştir.
- Yol haritasını netleştirme sürecindedir.
- Karar ve yatırım eşiğindedir.



KOBİ'ler- Farkındalık Eşiğindeki

- Bir kısmı süreci sınırlı düzeyde bilmektedir.
- Bir kısmı düzenlemeleri yeni duymaktadır.
- En hızlı aksiyon alması gereken gruptur.
- Tedarik zincirindeki konum risk altındadır.

TÜRKİYE İÇİN BÜYÜK RESİM

Doğru yönetilirse;

- Türkiye düşük karbonlu üretimde konum kazanabilir. OSB'ler ortak dönüşümle maliyet avantajı sağlayabilir.
- Sanayi, verimlilik ve teknoloji yatırımıyla rekabet gücünü artırabilir.

Geç kalınırsa;

- Karbon maliyeti fiili bir ticaret bariyerine dönüşebilir.
- İhracat pazarında kademeli pay kaybı yaşanabilir.

Üretici Perspektifinden Ana Çıkarımlar



1. SKDM çevre düzenlemesi değil, ticaret düzenlemesidir.
2. Karbon ölçülmeden yönetilemez.
3. Erken uyum daha düşük maliyetlidir.
4. Enerji verimliliği dönüşümün temel aracıdır.
5. Hazırlıklı olan rekabette avantaj sağlar.

DESTEKLEYİCİ FİNANSMAN MEKANİZMALARI

Uyum yatırımları, doğru finansman modeliyle sürdürülebilir hale getirilebilir.

Dolayısıyla mesele yalnızca uyum değil; bu dönüşümün doğru finansmanla desteklenmesidir.

➤ Verimlilik Artırıcı Proje (VAP) Destek Programı



➤ 1832 Sanayide Yeşil Dönüşüm Çağrısı

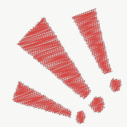
- Sanayide enerji ve su tüketiminin azaltılmasını, atık miktarlarının düşürülmesini ve yeşil üretim teknolojilerinin geliştirilmesini hedeflemektedir.
- Program kapsamında projelere hibe ve geri ödemeli destek birlikte sağlanabilmektedir.
- Programa mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli sanayi işletmeleri başvurabilmektedir.

➤ Responsible® Destek Programı

- Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülen ve ihracatçı firmaların Avrupa Yeşil Mutabakatı sürecine uyumunu destekleyen bir finansal ve teknik destek mekanizmasıdır.
- Program kapsamında danışmanlık giderlerinin belirli bir oranı hibe desteği kapsamında karşılanabilmektedir.



➤ Enerji ve Karbon Azaltımı (EKA) Destek Programı



Ayrıca bankalar da yeşil dönüşüm yatırımlarına yönelik kredi ve finansman ürünleri ile projelerin yatırım bütçesini desteklemektedir.

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER!

ALTUĞ KARATAŞ
VAT Enerji/ Ecologica Genel Müdür
altug.karatas@vat.com.tr

